

К.е.н. Леонов С.В.

Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України»

ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ БАНКІВ УКРАЇНИ

Через високу потребу економіки в інвестиціях, а отже – і посередниках, що працюють професійно в цій сфері, розвиток інвестиційного банкінгу на сьогоднішній день є досить перспективним видом діяльності. Сьогодні його можна вважати найбільш затребуваним з боку суб'єктів підприємницької діяльності й одночасно складним для банків з широким колом послуг, пов'язаних з управлінням активами підприємств (первинним розміщенням їх цінних паперів, з операціями з їх цінними паперами на вторинному ринку), наданням їм послуг розрахунково-касового обслуговування, кредитування (у різних формах, в тому числі: синдикованого, консорціумного тощо), проектного фінансування (включаючи консалтингові послуги та послуги щодо управління інвестиційним проектом, який інвестується). Разом з тим узагальнення досягнень економічної думки засвідчує, що незважаючи на значну кількість наукових досліджень щодо участі банків в інвестиційному забезпеченні потреб вітчизняних суб'єктів господарювання та підвищення актуальності цієї проблеми останнім часом, вона поки що залишається не вирішеною остаточно. Подальшого розвитку потребує комплекс питань, пов'язаних з підвищенням ефективності інвестиційних операцій банків в Україні, нормативно-правового регулювання цієї діяльності, визначенням перспективних технологій банківського інвестування, визначенням інвестиційних пріоритетів банків України.

На інвестиційному ринку банки можуть виконувати практично всі функції: емітента, інвестора, фінансового посередника, інфраструктурного учасника. Як фінансові посередники вони здійснюють управління інвестиційними фондами та портфелем цінних паперів клієнтів, операції з акціями та іншими пайовими паперами, надають брокерські послуги

ги, виконують функції зберігання цінних паперів своїх акціонерів і клієнтів, здійснюють повний перелік операцій з вексями. Як інфраструктурні учасники фондового ринку ці банки діють як депозитарій та зберігач цінних паперів своїх клієнтів; здійснюють їх розрахунково-клірингове обслуговування; надають послуги інформаційного та консалтингового обслуговування учасників ринку. Інвестиційні банки можуть виступати центром фінансово-банківських груп, концентруючи поряд із собою відносно самостійні структури – інвестиційні фонди та компанії, консультаційні фірми, трастові компанії тощо.

Основними пріоритетами вітчизняних банків в інвестиційній сфері на сьогодні є:

- брокерські послуги (послуги щодо купівлі й продажу цінних паперів), посередництво при розміщенні міжнародних цінних паперів (єврооблігацій, євроакцій) на ринку євровалют;
- управління інвестиційними та взаємними фондами за участю клієнта, послуги фінансових менеджерів для пенсійних фондів;
- фінансово-супроводжувальні послуги при інвестуванні клієнтом складних проектів, проектному фінансуванні та здійсненні прямих інвестицій;
- послуги з управління інвестиційним портфелем;
- надання довготермінових й середньотермінових інвестиційних кредитів;
- управління іпотекою, здійснення операцій з нерухомістю;
- аналітичні дослідження в сфері інвестування й надання фінансових консультацій та рекомендацій клієнтам, інформаційне обслуговування інвестиційних угод;
- депозитарно-кастодіальні послуги (зберігання, опіка, облік цінних паперів і інших фінансових активів клієнтів);
- послуги гарантування інвестиційних операцій;
- послуги з реструктуризації бізнесу шляхом злиття і поглинань (консалтингова діяльність по визначенню оптимального варіа-

нту реструктуризації бізнесу, залучення фінансових ресурсів, акумулювання на ринку великих пакетів акцій за замовленням клієнта, продаж великих пакетів, реструктуризація окремої компанії й продаж її частин, розробка й здійснення ефективного захисту клієнта від недружнього поглинання);

- послуги з мобілізації фінансових ресурсів для клієнта з метою формування необхідного обсягу коштів для фінансування інвестиційних заходів (участь у засновницькій діяльності, розміщення цінних паперів клієнта, залучення фінансування шляхом створення інвестиційних фондів, використання механізмів інвестиційного кредитування, фінансове консультування клієнта, що бажає залучити фінансові ресурси шляхом випуску цінних паперів, боргове фінансування за допомогою випуску облігацій або векселів, андерайтингове синдикування, тобто створення й управління синдикатами андерайтерів).

Характерною рисою останнього десятиліття став вихід на ринок цінних паперів не тільки великих корпорацій, але й середніх і навіть дрібних підприємств. У пошуках більш вигідного розміщення вільних капіталів підприємці відмовляються від традиційних банківських депозитів на користь більш дохідних і ліквідних цінних паперів, формуючи тим самим підвищений попит на послуги щодо фінансового консультування й управління портфелями. У цих умовах банки неминуче втрачають частину традиційних доходів від прямого кредитування, але одночасно одержують можливість розширювати обсяг і спектр послуг із супроводу виходу своїх клієнтів на відкритий ринок.

Інвестиційний банківський бізнес є вкрай специфічною сферою, що вимагає застосування особливих технологій, інструментів та схем фінансування, відповідної кваліфікації банківського персоналу, методичного забезпечення щодо оцінки специфічних ризиків та ефективності інвестиційних проектів тощо. Перераховані вище фактори форму-

ють передумови для активізації розвитку спеціалізованого інвестиційного банкінгу в Україні.